

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostori: 2607 S. Lawrence Ave.
Office of publication: 2607 S. Lawrence Ave.
Telephone: Lawrence 4635.

LETO — 1920. KIL.

Cena lista je \$4.00.

Entered as second-class matter January 22, 1916, at the postoffice at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., torek, 16. marca (March 16th) 1920.

Subscription \$4.00 Yearly.

STEV.—NUMBER 63.

Published and distributed under permit (No. 146) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Generalni štrajk drži za vrat pruske monarhiste.

Diktatorji v Berlinu iščejo kompromis s socialisti. Iz Berlina poročaja, da je angleški general že vnaprej odobril kontrarevolto. Sto mrtvih v prvih bitkah civilne vojne. Splošna stavka v Nemčiji. Monarhistična vstaja je omejena le na Prusije.

Pariz, 15. marca. — "Journal" je prejel poročilo, da je bilo 50 ubitih v Kieju in 30 v Essenu v prvih bitkah civilne vojne; vrh tega je bilo 80 mrtvih ranjenih v Essenu. Dalje poroča "Journal", da namerava Bauer, ministski predsednik Ebertove vlade, apelirati na zavestnike za vojaško pomoč proti militarističnim diktatorjem v Berlinu.

Berlin, 15. marca. — Danes zjutraj se je pojavilo poročilo, da je nova vlada poslala grofa Bernstorfa v Stuttgart za namenom, da se pogaja za mirovni kompromis s Ebertom in Bauerjem. Nova vlada je prišla v kritični položaj zaradi generalne stavke, ki jo je prizorilo delavstvo po vsej Nemčiji iz protesta proti odstavljenju Ebertove vlade. Dr. Kapp, ki se je postavil za novega kancelarja, je danes sam priznal, da je nova vlada še premlaba, da bi užugala stavkarje.

Pariz, 15. marca. — "L'Information" je prejela brzojavko iz Bazla, da so včeraj zborovali voditelji nemških socialistov in tam sklenili, da proklamirajo sovjetsko vlado v južni Nemčiji. Junkerske protirevolucije je precej zblazila večinske in neodvisne socialiste v Nemčiji in mnogih krajih nastopajo skupno v generalni stavki.

Pariz, 15. marca. — "Petit Parisien" poroča o velikem gibanju francoskih čet ob Reni. Francija baje pošlje tri armadne zbornice preko Rene. Francija se toliko ne boji monarhistične reakcije, kot pa zmage socialistov in spartakovcev, ako s pomočjo generalne stavke padejo sedanjí diktatorji v Berlinu. Millerand je brzojavil Lloydu Georgu in Nittiiju, pozivajoč ju na izredno sejo vrhovnega sveta glede položaja v Nemčiji.

Berlin, 15. marca. — Voditelji novega režima so pričeli z veliko gonjo proti delavcem, ki so zaštrajkali. Veliko število delavskih zaupnikov je bilo aretiranih. Neki častnik nove vlade je izjavil, da bo "generalni štrajk izzval reke". General Nollet, načelnik frankrvi, kajti vojski komaj čakajo povelja za streljanje.

Dr. Kapp je danes ponovno izjavil, da nova vlada prizna vse finančne obveznosti in da nemška zunanja politika ostane nespremenjena.

London, 15. marca. — Dr. W. M. Kaufbeuren, nemški poslanik v Parizu, je poslal noto angleški vladi izjavljajoč, da Kapp-Luettwitzeva revolucija nima za seboj večine nemškega ljudstva. Ljudstvo v večini podpira Bauerjevo vlado.

Berlin, 15. marca. — Tukaj se je razširila vest, da je bila neka inozemska vlada — menda Anglija — že vnaprej obveščena o prihajajoči kontrarevolti v Nemčiji. Dotična vlada je takoj odgovorila, da se ne bo vmešavala. Neki Kappov pristajač je dejal, da je imel zadnji teden intervju z generalom Binghamom, poveljnikom angleškookupacijske armade in ta mu je baje dejal, da bo Velika Britanija podpirala kontrarevolucijo.

London, 15. marca. — Iz Berlina javljajo, da je predsednik

Ebert odklonil ponudena pogajanja s uzurpatorji v Berlinu in izdal poziv na vse uradnike v Nemčiji, da naj prezo vsako povelje novega režima. Generalna stavka se razširja po vsej republiki s čudovito hitrico.

Dr. Kapp je nazval svojo vlado "civilno diktaturo".

London, 25. marca. — Po današnjih vesteh iz Berlina in drugih krajev Nemčije je nasilje dveh monarhističnih diktatorjev uspelo le v Prusiji, medtem ko je južna Nemčija ostala zvesta ustavodajni skupščini in Ebertovi vladi. Bavarska, Württemberg, Badenska in Saksonska absolutno ne marajo pripoznati nove vlade v Berlinu. Obenem morata diktatorja Kapp in Luettwitz računati z opozicijo demokratov. Voditelji demokratske stranke izjavljajo, da ne marajo imeti nobene zveze z najhujšo reakcijo, ki se je polastila Berlina.

Na drugi strani se je dviglo organizirano delavstvo proti monarhistični reakciji. V Berlinu počiva vse delo vlad generalne stavke in priključiti se jim bo boj čim se štrajk razširi po vseh mestih, kar se vsekakor zgodi že danes. Prva kri je tekla že včeraj. V Frankfurtu je bilo ubitih 15 oseb in več kot sto ranjenih v bitki med vojski in delavci.

Iz Kopenhagna javljajo o bitki med pristaniškimi delavci in pomorščaki na torpedorazbišilih. Ostanke nemške mornarice so se pridružili kontrarevoluciji, toda delavci v Kieju so proglasili generalni štrajk. Kri je tekla tudi v Dusseldorfu. V Weimarju so rebelni vojski napadli javna poslopja, toda bili so odbiti.

Saksonska vlada je včeraj izdala okle, v katerem pravi, da militaristična klika v Berlinu izivja Nemčijo na civilno vojno. Vlada poziva ljudstvo, da naj brani "demokratično, ustavno in postavno vlado Eberta." Enako proklamirajo je izdala badenska vlada v Karlsruhe. Bavarska in Württemberska sta se pridružili Saksonski proti pripoznanju nove vlade v Berlinu; poreske dežele so tudi proti Kappu.

Nova vlado podpirajo le pruski junkerji in militaristi, ki so pridobili na svojo stran stare kajzerjeve oficerje in s tem kontrolo nad dobrim delom Naskove armade.

V Berlinu priznavajo, da največja nevarnost, ki preti Kappovemu režimu, je generalni štrajk. Kapp je včeraj izdal novo proklamirajo, v kateri obljubljuje, da bo nova vlada "čuvala pravice delavstva, skrbela za demokracijo, sprejela večinske socialiste v kabinet in da se bodo vse volitve za državni zbor najkasneje v šestdesetih dneh." Ob enem pa grozi, da bo nova vlada s čezno roko zatrla vsako "reakcionalno propagando in gibanje za štrajk."

Včeraj je bil mir v Berlinu. Biljo pol milijona ljudi je bilo v Unter den Lindenu (glavna ulica v Berlinu), toda nemirov ni bilo. Diktator Luettwitz ima položaj pod svojo kontrolo.

Pariz, 15. marca. — "L'Intransigent" je objavil brzojavko iz Kopenhagna, da nameravajo nemški monarhisti oklicati bivšega princa Eitela Friderika, drugega ekskajzerjevega sina, nemakim cesarjem.

(Daje na 8. strani.)

PREDSEDNIK NI ZA PRIDRŽKE.

OPOZICIJA SE VEDNO UPA, DA SE ZGODI ČUDEŽ.

Glasovanje o pogodbi se odvra.

Washington, D. C. — Nedeljski listi so poročali, da se vrši glasovanje o X. členu lige narodov, ki tvori sporno jabolko, v ponedeljek, ker sta se v soboto obe stranki zedinili na to glasovanje. Ali v ponedeljek zjutraj so častnikarski poročevalci preudarili stvar, pa so poročali, da se glasovanje vrši v torek. Danes je torek in pokazalo se bo, v koliko so se častnikarski poročevalci s svojimi ugibanji približali resnici.

Senator Lodge in njegovi privrženci ne odnehajo od pridržkov in vedno še čakajo na čudež, ki naj nekaj demokratov spreobrne, da se pridružijo pridržkarjem. Če večkrat je republikanska opozicija povedala, da se je pridržkarjem pridružilo večje število demokratov, tako da pridržki dobe prave zanesljivosti, a kadar se je približal dan glasovanja, ko se je imelo spoiliti njih prerokovanje, je bilo končno glasovanje odloženo. Republikanci imajo sicer večino v senatu, nimajo pa dvotretjinske večine, ki je potrebna za sprejem mirovne pogodbe.

Pridržkarji so se tolikrat spreminili besedilo v pridržku za X. člen lige narodov, da bi bilo treba zapisnik, da se lahko pove nastanilo število teh pridržkov, uspeha pa so niso dosegli najmanjšega.

Predsednik Wilson je odločen nasprotnik vseh pridržkov k X. členu. Pisal je zopet senatorju Hitchcocku, v katerem pravi, da je v vsakem kompromisnem pridržku odkril nevarnost, da se s tem pridržkom razveljavi X. člen lige narodov. S tem kompromisnim pridržkom so namreč republikanci upali, da ujamejo toliko demokratičnih glasov, da bodo pridržki sprejeti.

Čudno je, zakaj se republikanci tako trudijo, da se sprejemajo njih pridržki, če so prepričani, da se ameriško ljudstvo strinja z njimi. Če je to res, kar trdijo republikanci, naj še malo počakajo, kajti volilna kampanja je pred durni, in pokazalo se bo, če je ljudstvo res za pridržke. Ali stvar ima najbrž drugačno lice. Republikanci ne marajo prevzeti nase vse odgovornosti za pridržke, pa bi je radi malo odložili tudi na demokrate, da lahko kasneje rečejo, saj sta za pridržke glasovali obe strani.

KURIVNO OLJE ZA MORNARICO PRIZNANJE.

Washington, D. C. — V vladnih krogih so vznemirjeni, ker ni pomudb za dobavo kurivnega olja. Mornarica potrebuje do pet milijonov sodov kurivnega olja, toda oljni producenti niso poslali ponudb. Slišijo se glasovi, da bo vlada zaplenila kurivno olje, če v teku tedna ne bodo vposlane ponudbe.

ROPAR JE OROPAL ROPARJA.

New York, N. Y. — Frederick P. Robb je ropal ekspresni železniški voznik za več blaga in zlato uro. To je izvedel John P. Collins in šel je k njemu, pokazal mu je detektivsko znamenje in zahteval, da mu izroči blago in zlato uro. Ropar je ubogal, ker ni vedel, da ima pred sabo drugega roparja. Policija je kasneje izvedela za fakte in je aretirala še Collinsa. Robb je bil radi ropa že obsojen zdaj pa pride na vrsto še Collins, ki je ropal roparja, da se Robb ne bo dolgočasil v Sing-Sing.

VREME.

Chicago in okolica: V sredo nastalo hladno. Severni vetrovi. Stanje temperature v zadnjih 24 urah: najvišja 52, najnižja 38. Sonce izide ob 6.02, zaide ob 5.56.

DEPUTACIJA JUGOSLOVANOV V WASHINGTONU.

Deputacija je bila sprejeta od tajnika Tumultyja in od državnega tajnika Frank L. Polka.

V DEPUTACIJI SO BILI ZASTOPANI VSI AMERIŠKI JUGOSLOVANI.

Chicago, Ill. — Na povabilo gl. urada JRZ, da pošljejo svojo jugoslovansko organizacijo v Ameriki deputacijo do predsednika Wilsona in državnega tajnika Polka, zbrala se je deputacija pretekli teden v Washingtonu, in izdelala memorandum in ga podala belih hiši in državnemu departmentu.

V torek popoldan je sprejel deputacijo g. G. Tumulty, predsednik tajnik in jo zagotovil, da bo predsednik Wilson nujeno stal na principu pravice dokler se naše vprašanje pravično ne reši.

V sredo popoldne je bila deputacija sprejeta v State Departmentu od g. Polka in g. Longa, ki sta istotako izrazila zadovoljstvo s deputacijo in ji naročila, da naj zagotovijo Jugoslovane v Ameriki, da bo Ameriška vlada še vnaprej v smislu načela pravičnosti trdno stala za pravično rešitev jedrankega vprašanja.

Sledeče organizacije so bile reprezentirane v deputaciji:

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Jugoslovanska Katoliška Jednota.

Slovenska Delavska Podporna Zveza.

Slovenska Svobodomiselna Podporna Zveza.

Jugoslovanska Podporna Zveza "SLOGA".

Jugoslovanska Socialistična Zveza.

Narodna Hrvatska Zajednica.

Hrvatska Zajednica Illinois.

Hrvatski Sokol "Tomislav".

Savez Zjedinenih Srba "Sloga".

Jugoslovanska Republičanska Zdrženje.

Vsebiro Memoranduma priobčeno v kratkem.

SENATORJEV ZET PRETEPEN NA ULICI.

Alexandria, Minn. — Senatorjev zet Gustaf Nelson je imel prepir s farmerjem Joseph Middlestanom. V prepiru je za senatorjevim zetim nastrel farmerja. Obravnava se je vršila pred mirovnim sodnikom, ki je potlačil obtožbo; ker je senatorjev zet dejal, da se je puška ponesreči sprožila.

Pred sodiščem se je zbralo okoli štirideset oseb in ko je senatorjev zet v spremstvu dveh deputijev stopil na ulico, da ga varujeta pred razjarjenim ljudstvom, ga je ljudstvo preteplelo in potolklo na tla. Deputija sta senatorjevca zeta hitro odvedla v zapor, kjer je ostal čez noč, da se razkade razplamteno ljudsko strasti.

PARNA PIŠČAL JE PREPODILA TOLOVANE.

Chillicothe, Ill. — Ko je bil dr. F. A. Smith ponoči na potu k bolniku, je naletel na tri neznanke, ki so mu rekli, da naj gre s pota. Zdravnik je takoj umrl, da nekaj ni v redu, pa je o tem obvestil telefonsko postajo. Telefonistka je oddala takoj znamenje s parno piščalko, da gori, ki je spravila meščane hitro na noge. Tolovaji so se razstrelili blagajna, a ko so slišali tuliti parno piščalko, so sedli urno na avtomobil in se odpeljali v temno noč.

MORILEC MILLSA PRIJET.

Chicago, Ill. — Policija je izsledila v Eddie Brislanu morilec, ki je umoril Millsa, vodja kinematografskega gledališča.

Njegov tovariš je bil Robert Carter. Oba imata za sabo kariero in sedela sta že v državni goščevalnici v Pontiacu, kjer sta postala tesna prijatelja in sta kovala zločinske načrte za bodočnost. Umor je bil izvršen iz roparskega namena.

MEZDNO GIBANJE STAVBINSKIH DELAVCEV.

STAVK RADI NOTRANJNH SPOROV V ORGANIZACIJI NE BO.

Tako so sklenile strokovne organizacije stavbinskih delavcev.

Chicago, Ill. — Stavbinski delavci se drže svojega zaključka, da mora meza od ure za vse stroke znašati en dolar in pet dvajset centov. Stavbinski podjetniki ne nasprotujejo povišanju meze, ampak pravijo, da naj to povišanje stopi v veljavo s prvim junijem, ker potečejo njih sedanje pogodbe, po katerih so prevzeli delo. Strokovne organizacije se niso vse razpravljale o tej ponudbi. Organizacije, ki so na sejah še roševale to ponudbo, se strinjajo z njo. Iz tega sledi, da se mezdno gibanje v stavbinski stroki konča brez sfaške.

Po izjavi predsednika zidarjev Simona O'Donella, ki je obenem tudi predsednik sveta stavbinskih delavcev, ne bo letos stavk radi notranjih sporov, ker so po zaključku organizacij vsi taki spori predloženi razsodišču organizacij, ki razsodi, katera stroka je opravljena izvršiti sporno delo. Taki notranji spori so rakrana v delavskem strokovnem gibanju in se nekaj specifično ameriškega. Med zidarji in ometači je na pr. dolgo časa trajal spor, kdo je opravljen rabiti zidarsko lopatico. Zidarji so trdili, da ne sme na delu nihče drugi rabiti tega orodja kot zidarji. In če so videli, da je kateri drugi delavec rabil to orodje, so zastavljali, če ni prenehal s delom. To je samo ena primera, radi kakršnih sporov so včas nastale stavke, ki so ustavile delo na poslopih za več tednov. Ni se šlo za povišanje meze ali zboljanja delovnih razmer, ampak katera stavbinska stroka bo izvršila delo. Takih stavk zdaj več ne bo, ki so bile evropskim stavbinskim delavcem nerazumljive, ker jih v Evropi ne poznajo in se drže načela, da vsak organiziran stavbinski delavec lahko izvrši delo, ki ga je zmožen izvršiti, ne glede na to, če pripada njegovi stroki, ali če se njegova stroka v splošnem poslužuje takega orodja.

7 ČLANOV I. W. W. SPOENAH KRIVIM, TELJE SPOZNANI NEKRIVIM.

Montesano, Wash. — Tukaj je končala obravnava pred porotniki proti desetim članom I. W. W., ki so bili radi znanih dogodkov v Centraliji, Wash., obtoženi umora. Sedem članov I. W. W. je bilo spoznanih krivim umora druge vrste, trije so pa bili oproščeni krivde. Sodnik se ni izrekel sodbe. Porotniki pojasnjujejo, da niso mogli izreči, da so krivi umora tretje vrste, ker so sodnikove inštrukcije izključevale tak pravo-rek.

TIHOTAPCI SO ZAPUSTILI GOREČI AVTOMOBIL.

Ambridge, Pa. — V mesto sta se pripeljala ponoči dva tujea z avtomobilom. V prvi garaži sta kupila posodo s petimi galonami gazolina. Ko sta pretakala gazolin, pričel goriti in ogenj se je kmalu razširil na avtomobil. Tuja sta zbežala. Ognjegasec je bil kmalu na mestu in so pogasili ogenj, preden je uničil avtomobil. V avtomobilu so našli pet in dvajset galon žganja. Nekemu tihotapcu so se zanele hlače, pa ni čakal, da pogasi ogenj, ampak je tekel, kar so ga nese hnge. Kasneje je policija našla ostanke sežganega avtomobila, toda o tihotapcih ni duha ne sluha.

NAJVEČJI DALJNOGLED NA SVETU.

Vancouver, B. C. Can. — Tukaj se pričeli montirati daljnogled, katerega teža meri deset čevljev v premeru. To je največji daljnogled na svetu.

ENTENTA SE LAHKO SPRIJAZNI Z AVTOKRACIJO.

Ako nova vlada v Berlinu obiju bi plačati dolgove, tedaj je pri zna Amerika in ententa.

KAJ PRAVIJO V WASHINGTONU.

Washington, 15. marca. — Oficialni krogi v Washingtonu se nič preveč ne razburjajo vlad protirevolucije v Nemčiji. Mnenje mnogih vladnih uradnikov je: Ako nova vlada v Berlinu prizna dolgeve in točke v mirovni pogodbi in če ne postavi Hohenzollerna nazaj na tron, tedaj bo sta Amerika in ententa brez skrbi spali.

Nekateri senatorji so včeraj izjavili, da položaj v Nemčiji ne bo posebno učinkoval na mirovno pogodbo in da Nemci imajo pravico postaviti si vlado, kakršno hočejo, izvzemli hohenzollernske monarhije. V slučaju, da se vrnejo Hohenzollernci v Berlin, potem bo stvar kompleksna po mnenju mnogih uradnikov, toda nekaj senatorjev je izjavilo, da je tudi najbolj avtokratična vlada "boljša, kot pa nobena vlada." Glavno je, da prizna dolgeve in druge mednarodne oblikacije.

Krogi vojnega departmanta se zanimajo za današnje konferenco zaveznikih vojnih poveljnikov v Mainz, katero je sklical francoski maršal Foch. Konference se udeleži tudi ameriški general Allen.

GLAVNA DANAŠNJE SOCIALISTE.

New York, N. Y. — Neki mlakar je zgodaj zjutraj našel tri tedne staro dete na ulici, ko je razvalil mleko. Na deteta je bil prijet listek, ki je povedal, da je dete šidovsko in da naj se sreča razlize prek tistega, ki bo zanj skrbel.

Dete so oddali v šidovsko strotišnico in mlakarji so priredili rojstveno pojedino. Pri tej pojedini so dali detetu ime Philip in ko so gostje odšli, je bilo za dete nabranih dva tisoč dolarjev.

Mati je bila najbrž tako stromasna, da ni mogla skrbeti za dete in ga je izpostavila.

PREDSEDNIK JE SPREJEL POROČILO MANJŠINE.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson je prejel poročilo, ki ga je izdelal John P. White, bivši predsednik rudarske organizacije in član rudarske mezdne komisije. V Beli hiši pravijo, da bo predsednik umazelo par dni, da preštudira poročilo in da se podvzamejo novi koraki, ki vodijo do kompromisa.

VELIKO ZRAKOPLOVNO LADJO ZORADE V PHILADELFIJI.

Philadelphia, Pa. — V tujaknji ladjedelnici zgrade največjo zrakoplovno ladjo na svetu, 8 to ladjo poskušajo poleteti prek Atlantskega oceana. Ladja bo tehtala okoli tri in trideset ton. Podobna bo ladji "R-34", ki je izvršila uspešen polet prek oceana.

BRESKVE BODO DOBRO OBRODILE, ČE NE BO SLANE.

Indianapolis, Ind. — Frank N. Wallace, uradnik državnega poljedelskega departmanta, injavlja, da bodo breskve letos izborna obrodile, če ne bo pozne slane ali pa poznega hladnega mraza.

VELIK POŽAR V CATLETTSBURGU.

Catlettsburg, Ky. — V trgovskem delu mesta je nastal ogenj in preden so prihiteli ognjagasci na pomoč, se je razvil v velik požar, ki je napravil nad pol milijona dolarjev škodo. Zgoraj je par trgovin in hotel Central.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Nakopi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (inven Chicago) in Canada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Marca 31-20) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem davcom potekla naročnina. Posrednik je pravilno, da se vam ne ustavi list.

PROFITI, DELAVSKE MEZDE IN DRAGINJA.

Gospodje v Wall Streetu se smejejo, kajti finančna poročila raznih korporacij govore, da je bila zanje v minulem letu bogata žetev, pokorni uredniki velebizniškega časopisja pa še venomer kriče, da so visoke delavske mezde zakrivile draginjo, da je tako sumnja od pravih profitarjev odvrnena, obdolženi so pa profitarstva popolnoma nedolžni delavci, katerih žene morajo obrniti vsak cent stokrat, preden ga izdajo za najnujnejše potrebe.

Ljudje se čudijo, zakaj se naročnina na liste povišuje. Poročilo International Paper kompanije o dobičku, ki ga je imela v zadnjem letu, odgovarja, zakaj je prenehalo mnogo listov izhajati, drugi listi so pa povišali naročnino. Ta korporacija bo napravila približno tri četrtinke milijona dolarjev profita v enem četrtletju, ker je podražila tiskovni papir. Po novi ceni stane funt papirja pet centov, ako je naročen železniški voz papirja. Ali gospodim papirnim magnatom ne zadostuje ta dobiček, kajti ta cena je v veljavi le do 30. junija. Po tem datumu se seveda papir najbrž zopet podraži. Korporacija bo producirala letos najmanj tri sto tisoč ton papirja. Na borzi se zdaj kar pulijo za delnice te družbe, čeprav so za dvajset pik pod najvišjo ceno v letu. Borzijani so znali spraviti ob pravem času vrednost delnic doli, da so jih kupili po nizki ceni. Ko je prišel ugoden trenutek, so podražili papir, cena delnicam gre zopet navzgor in borzijani grabijo dobiček, da je veselje. Ne, tole ni profitarstvo, ampak je navadna borzna igra, ki ima namen, da odere druge, borzijanom pa pomnoži dobiček.

Standard Oil družba v Kaliforniji ima v letu 1919 na vsako delnico \$31.26 čistega dobička, dobiček v letu 1918 je pa na delnico znašal le \$15.04. Oljni baroni seveda tudi niso profitarji, podražili so produkte iz naravnega olja, da lažje izhajajo.

Corn Products kompanija, ki je najela pretepače najslabše vrste, da pretepaajo stavkarje, ki so zahtevali povišanje mezde, je napravila lani še \$13,717,000 dobička po odbitku vsega davka. Na navadno delnico je bilo izplačenih \$23.36. V prejšnjem letu je kompanija izplačala na delnico le \$13.18, ker je bila stavka v njenih tovarnah. Kompanija je najela krdele najbolj brutalnih profesionalnih pretepačev; da je razbila stavko, mesto da bi delavcem povišala mezdo. Par delavcev je bilo tudi ustreljenih in vse velebizniško časopisje je hvalilo stališče, ki ga je zavzela kompanija, delavce je zmerjalo z nikdar sitimi tujezemskimi požeruhi, boljševiki in radikaleci. In kaj so zahtevali delavci? Priznanje njih organizacije, ki je bila združena z "Ameriško delavsko federacijo" in povišanje mezde.

Železniške kompanije tudi stokajo, da so slabi časi. Prepričajmo se, če je to tudi res! Union Pacific železnica je imela lani v januarju \$2,489,000 dohodkov. Letos v januarju je pa ta družba imela \$4,598,000 prejemkov. Dohodek se je pomnožil za \$2,009,000.

Finančna poročila torej pripovedujejo, da se je dobiček teh družb pomnožil do sto ali pa še več odstotkov. Ali je bilo mogoče povišati dobiček v taki meri, da bi družbe podražile produkte? Well, celo otroci razumejo, da je nemogoče napraviti takih dobičkov brez podražitve produktov, le uredniki velebizniškega časopisja, podrepniki privatnih interesov, ne razumejo tega in pripovedujejo resno ameriškega ujudstva, da so draginjo zakrivile visoke delavske mezde. In najdejo se ljudje, ki verjamejo, da je vse res, kar poroča to subvencionirano časopisje!

Sužnost še postoji. — Stavka 200,000 tovarniških delavcev v Indiji, kateri se je kasneje pridružilo še pet tisoč pristanišnih delavcev, pokazuje, da v Indiji postoje prave tlakarske razmere.

Zahteve teh delavcev so sledeče:
Dvanajsturni delavnik naj se nadomesti z deveturnim. Opoldanski počitek naj se od pol ure poviša na uro in pol. Starostna meja za otroke, ki gredo delati v tovarne, naj se poviša od devet na dvanajst let. Denar, ki se delavcem odtegne za razne denarne globe, naj se vporabi v korist delavcem. Delovni red za tovarne. Obvezni šolski poduk v javnih šolah za delavske otroke.

Torej v Indiji so delali delavci do stavke po dvanajst ur dnevnih s polurnim opoldanskim odmorom. Otroke so

pa pričeli izkoriščati v tovarnah z devetim letom. Delavski otrok je bil tlačan v pravem pomenu besede, kajti oropan je bil še za tista leta veselja, ki jih delavčev otrok uživa v svoji mladosti. Ali ni to sužnost?

DOPISI.

Barberton, O.

"Glej ga no, glej" bo marsikdo mislil, "kaj je pa s tem dolgim listom; saj ni tega dolgo, ko sem zadnjič čital njegove listanje in sedaj se pa zopet oglašajo. Kako pridigo ima pa sedaj?" Imejte usmiljenje z menoj, saj veste, da ne morem molčati in moram vse povedati, kar teži moje pečlarsko srce. Povedati hočem vse lepo "po vrsti, kot so hiše v Trstu," katerega so po "zatrdilu in dokazih" Lojze, Zvonko in Co." ti presneli socialisti prodali polen-tarjem". Pa začnimo.

Sport Petrovega Zgageta je sedaj, da neprestano nabija po starih in mladih devicah, katere so po njegovem mnenju sedaj popolnoma nepotrebne na tem žalostnem svetu. Petru vsa čast, zapuščenim devicam pa ne preostaja sedaj drugega, kot se pomočiti.

Gajla Korobač je tudi pričel mečati "golaz" in je prav po du-maše ostrigel vse pečlarske pa-nem. Akoravno nas je "mal sram mal pa nč" ker je zavijtel konjski korobač nad pečlarsko "golaznijo", toda kljub temu smo lahko zadovoljni in sicer s pomisljkom, da je vsa ta nevihta namenjena "v čast in slavo" devicam in devicam" da so informirane, da nismo tako leni in zapani, kot se nas navadno nazivlja, ampak da smo agilni in pri-dni v svojem stanu in da se vsak trudi, da kolikor je le mogoče vestno izpolnjujemo dolžnosti pečlarskega stanu.

Moderna znanost je iznašla zdravilo proti razporokam. Stvar je že vsa v redu in treba je samo še pritiskati pečet in zdravila bodo postala veljavna. Potem pa gorje polboljševalni-cam, ali pa bodo "burne debate med zakonskimi, ki ne ne bodo mogli zediniti v važnih stvareh." Moderna znanost je namreč prila po dolgem in dolgem vrtnanju do zaključka, da se pečlarska or-ganizacija vedno bolj razširja in veča in da je vsled tega človeški rod v nevarnosti in da človeštvo popolnoma izumre, kar pa ni mla najmanj všeč nekaterim. Vseled tega so sklenili, da bo vsak za-konski, ki bo prošil za razporo-čno dovoljenje, poslan v pohljše-valnico.

Pred kratkim je bilo v nekem mestu razporočeni šest parov v šestih minutah. Ako bo tako šlo naprej, bodo nazadnje ostali po-ročeni samo še kaplani in kuhar-ice in ako ne pridejo na dan z zdravilom za razporočeno epide-mijo je tudi v nevarnosti pečlar-ska organizacija.

Peter Skaza pravi, da preti ve-lika nevarnost devicam marljive družbe pred grešnim svetom, to-da kljub temu napeljava vodo na svoj mlin in pravi, da so najbolj varne pred njim. Sure Mike!

Državo Ohio, bodo zopet porinili na volilno mizo. Sedaj bo menda boj za rakijsko in vodo. V odločilni bitki bodo potisnili de-vice in bahnice na stran in pred-nost bodo imeli dedci, možje in krmežljavi pečlarski državljani. Kod vse kaže bomo zopet stali ob avstrijah "jaslih". Ako se bo to zgodilo, bomo pa zapeli s Tr-kovčevim Tonetom: "Vi drugi imate ljubice, vi drugi imate de-nar, jaz imam pa klubok po stra-ni, kaj men vse drugo mar." — Frank Boh.

NEVARENO SPOMINSKO DARILO.

Chicago, Ill. — Albert Blumberg je neki prijatelj, ki je prišel iz Francije, podaril granato pred nekaj meseci. Blumberg je svojim prijateljem razkazoval granato v sobi, ki je za njegovo prodajalno. Opozorili so ga, da naj bo previden, ker je granata mogoče nabita in postoji nevarnost, da eksplo-dira.

"Ni se ni treba bati," je rekel Blumberg, "granata je mrtva." V tem trenutku je nastala eksplozi-ja, ki je ubila Blumberga na me-stu in ranila njegova prijatelja Walter Braasha in William Hen-nergreena. Nastal je takoj ogenj v prodajalnici, sunek eksplozije so pa občutili štiri bloke daleč.

Spomenica jugoslovanskih poslancev iz zasedenih krajev.

25. oktobra 1919 ob sedmi uri zvečer je prišla v stanovanje hrvaškega kmeta Tomo Markoviča, starega 67 let, v vsi Markovice blizu Vrnjane (Istra) četa 10. mož italijanskih vojakov in zahtevala, da jim izroči ves denar. Ko se je kmet ustajal temu naslilstvu, so ubili njega, njegovo ženo in sinova. Dva otroka sta ubežala iz hiše, da s tem rešita svoje življenje, katerih pa še do-se-daj ni bilo mogoče najti. Stvar je bila naznanjena na pristojno oblast, toda oblasti še niso pod-vzeli nobenih korakov, niti stvar preiskali in kaznovali zločin.

4. decembra 1918 so na otoku Hvaru nekateri mladeniči prevažali raznovrstno opravo iz telo-vadnice v neko bližnjo skladiš-če. Naenkrat je četa italijanskih vojakov pričela streljati na te mla-deniče, ne da bi jih preje povarila. Streljala je vse navskriž. Šest oseb je bilo več ali manj ranjenih.

15. decembra 1918 so italijan-ski vojaki s silo vlomili v klet vinogradnika Stjepana Parofe-tiča, bivajočega v Stupinu blizu Šibenika. Vojaki so odprli vse pipe pri sodbi, in izpustili vse vi-no. Ko je ta vinogradnik pred-ložil pri italijanski oblasti protest proti temu nasilju, ga je ta uk-a-zal zapreti in pozneje deportirati.

Ko je decembra meseca 1. 1919 prišel oddelek vojnega brodovja Zdr. držav Amerikah pred otok Vis, je italijanski poveljnik pre-povedal ljudstvu sprejeti Ameri-čane ali sploh pozdraviti. Ko je pa ljudstvo kljub temu hitelo v pristanišče, da pozdravi in do-stojno sprejme Američane, so jih italijanski vojaki napadli in po-skakali razgnati z orožjem.

Januarja 1. 1919 so italijanski vojaki posekali gozd, privatna lastnina Nikodema Grzečiča v O-patiji. Ko se je Grzečič pritožil pri italijanskih okupacijskih ob-lastih, mu je bilo povedano, da italijanski vojaki lahko sekajo les, kjer se jim poljubi in da so Avstrijci prej delali ravno tako. Kmalopotem je bil Grzečič areti-ran in deportiran v Italijo, kjer je še sedaj.

Meseca marca 1919 so italijan-ske okupacijske oblasti internirale dr. Jenkota, okrajnega zdravnika v Ajdovščini. Kakor hitro so ga odvedli, so italijanski vojaki udri-li v njegovo stanovanje in odnesli vse pohištvo, perilo in obleko.

Meseca aprila 1. 1919 so italijan-ski vojaki s silo vzeli vse čevljar-sko orodje čevljarja Antonu Hval-liču na Vogerskem pri Gorici. Mo-ral si ga je kupiti novega, da je lahko živel sebe in svojo družino. Kupiti si ga je moral na upanje.

9. junija 1919 je italijanski ma-jor, ki je poveljeval 27. bataljonu 144. pehotnega polka, izjavil pred Nikolom Marnom, županom obče-ne Otone, na otoku Knin, da bo nje-ga in vse župane sosednjih občin aukazal postreliti, ako ne podpi-šejo izjave, da hočejo pripadati Italiji. (Osebnost izjava župana Marna od 10. junija 1919.)

Italijanske čete sploh rekviri-rajo vse potrebščine od Jugoslo-vanov. V Boljuni v Istri so rekvirirali odebele prasiče in v Kresu na otoku Krk zrele olive, ne da bi dali ljudstvu kako odškod-nino za rekvirirano blago.

Italijanski vojaki so s silo udri-li nekega večera meseca februarja 1. 1919 v hišo Jurija Gnezda v Zgornjih Kanjalah pri Idriji, in ravno ob času, ko je bila cela dru-žina zbrana pri večerni molitvi. Vojaki so napadli družino z noži, umorili hišnega gospodarja, smrt-no ranili njegovo ženo in posle in oropali celo hišo.

Decembra meseca 1918 je prišla pred Zader neka japonska vojna ladja. Italijanski poveljujoči čast-nik je ukazal Jugoslovanom v Za-dru, da morajo ob tej priliki kri-čati: "Eviva il Re". In ko ljud-stvo ni hotelo tega storiti, so jih Italijani napadli in pričeli obne-tavati a kamenjem in pretepaati s palicami. Veliko oseb je bilo ranjenih. Italijanska drhal je s silo odstranila vse ameriške, franco-

ske, britske, japonske in jugoslo-venske zastave.

V Postojni so italijanske okupa-cijske oblasti kaznovale s zaporom pet let 62 let starega slaboumnega Janez Gerzina, ker se je branil od-dati neko svojo staro puško kara-binierjem. Kljub temu, da je žu-pan pod prisego izjavil in poleg tega še dva okrajna zdravnika, da je obdolženec slaboumen. Omenje ni obdolženec je v kratkem času umrl v ječi v Benetkah vsled sla-bega postopanja, vsled zanemarja-nja in lakote.

5. novembra 1919 se je odpravi-la Franciška Rebec, doma v Pal-giju na Kranjskem, stara 55 let v bližnjo vas Klenik obiskat svoje sorodnike. Na potu je srečala ne-kega italijanskega vojaka, ki jo je pozdravil in vprašal, če je "fre-do" (mrzlo). Ona mu je vijudno odzdravila in nadaljevala svojo pot. Nekako 200 metrov od mesta, kjer je srečala tega vojaka, je Franciška Rebec padla na tla za-deta od neke ostrine v hrbet in ta-ko jo je dobila zopet dva vbo-dljaja v prsa, dva v trebuh in enega v levo stran. Napadalec je bil isti vojak, katerega je ravno prej sre-čala, ki jo je zabodel z bajonetom. Zahteval je od nje denar, in ona mu je izročila okrog 25 kron, vse, kar je imela pri sebi. Nato jo je pobral in pol nesel in pol vlekkel ob bližnjega prepača kamor jo je ho-tel vreči. Toda te peklenške nane-re ni mogel izvršiti, ker se je bli-žal nek voz, vsled česar jo je pu-stil na mestu in odbežal.

Splošno je znano, da je italijan-ska drhal, kateri so načelovali ita-lijanski častniki, napadla vse slo-venske zavode v Trstu in popolno-ma razbila vse opravo v "Slav-janski čitani" slovenski šoli na Via dell' Acquadotto, uredniš-kih prostorih lista "Edinost" in uradih "Trgovske obrtne zadru-gue". V Pazinu so Italijani meseca oktobra 1919 vdrli v tiskarno in uredniške prostore hrvaškega lista "Pučki prijatelj", razbili vse o-pravo in polomili stroje. Škode so napravili samo tukaj nad 100,000 lir.

V Livadi in Zrenju Italijanske oblasti niso samo zaprle hrvaške ljudske šole, ampak odnesle so iz teh šol vse klopi in drugo opravo v italijanske šole. Pri sv. Luciji pri Opatlju je bila hrvaška ljud-ska šola popolnoma izropana od italijanskih vojakov.

V zadnjih časih so zelo pogosto-ma pripeti, da čete mož v italijan-ski vojaški uniformi obiskujejo kmetске hiše v Istri ponoči in za-hitevajo, da se jim odpre pod pre-tvezo, da imajo povelje, da pre-čiščejo stanovanje, ako nimajo skri-to orožje. Ko se jim dovoli vstop, napadejo stanovalece, povežejo in preiščejo hišo in poberejo vse, kar jim pride pod roke in kar ima le količkanj vrednosti za nje. Poberejo ves denar, obleko, živila, in sploh vse. To se je pripetilo Brno-liču Ohonihu v Kasteliru, Anton Korleviču v Korleviču, Mateju Gasperiču pri sv. Vitalu, Botegar-ju in Radovanu v Kacuni (Istra) in še mnogo drugim.

Nek italijanski častnik je bil za-sačen pri enem takem ropu in je bil kaznovan, toda ropi so še ve-dno na dnevnem redu.

V občinskih gozdovih Lovrane, čete brezobzirno izsekavajo boljša drevesa in les izvažajo v Italijo.

Ni dolgo tega ko so d'Annunzi-jevi "arditi" rekvirirali vse živali in živež na otoku Krku in ljudstvo je ostalo brez živeža.

V drugi polovici meseca avgu-sta 1. 1919 so obiskali italijanski vojaki hišo Dinko in Josip Go-lja Zagorčič pri sv. Martinu pri Labinu in jih oropali za tisoč lir in tisoč kron, pobrali so tudi vse zlatnino in srebrnino in sploh vse, kar so mogli najti v hiši.

Aprila meseca 1919 so itali-janski častniki v Istri v spremstvu karabinierjev hodili od hiše do hiše in preiskavali, ako imajo sta-novalec jugoslovanski denar. V vasi Gardič so italijanski častniki vzeli v hiši št. 67 8700 kron v ju-goslovanskih bankovcih, dve hra-nilni knjižici in polno skrinjo pe-rija. V Marcellu so italijanski čast-niki izvršili popolnoma navadni rop v hiši št. 47, ko so vzeli Ivanu Luciču 3000 kron in v hiši št. 45 v isti vasi 1300 kron. Pri sv. Ivan Jordan, šolski predstojnik, sedaj v Zagrebu.

Podobnih slučajev, ko so ugro-zili italijanski vojaki življenje in imetje Jugoslovanov v zasedenih krajih, se je pripetilo na tisoče in tisoče. Omenili smo le nekatere, ker bi bil popoln seznam preobšir-en.

ZNANO GNEZDO MALOPRID-NEŽEV OROPANO.

Chicago, Ill. — Na južni strani periferiji Chicaga se nahaja razu-pita gostilna, ki je poznana pod imenom Burr Oak Inn. V tej go-stilni je bilo v prejšnjih letih iz-vršenih nekaj umorov. Spori, pri katerih so govorili samokresi, so bili vsakdanja ref. Včasih so se detektivji peljali kar v to gostilno, če po daljšem iskanju niso našli malopridneža, ki so ga iskali. Go-stilna je bila na slabem glasu, če-prav so vanjo hodili fimo običe-ri ljudje z diamantnimi iglami v kravatah, kajti bila je shajališče demimondk, njihovih spremljeval-cov in takih ljudi, ki so našli trn v delu.

Zdaj so pa posetili to gnezdo pravi tolovaji, ne da se tam za-bavajo, ampak da odnesejo s sabo drobiž.

Bilo je proti jutru, ko je pri-drdal avtomobil in se ustavil pred gostilno. Iz njega je stopilo pet obočelnih banditov, ki so na-vozce pozdravili v običajnim "ro-ke kviško". Pobrali so okoli tri sto dolarjev in se odpeljali ravno tako jaderno, kakor si prišli.

HOOVER PRIHAJA Z BARVO NA DAN.

Minneapolis, Minn. — Nekat-ri tukajšnji republikanci, seveda bogati posestniki minov, so bili v New Yorku na konferenci z Hooverjem. Ti bogati politikasi pravijo, da je Hoover pričel pri-hajati na dan s svojo politično barvo in da je republikanec. Zna-no je, da so političarji obeh strank ugibali, kateri stranki se pridru-ži Hoover, ker bi ga radi izkori-stili kot predsedniškega kandida-ta. Z zdajšnjo izjavo je torej re-publikanska stranka obogatela za enega predsedniškega kandidata, tako da ima zdaj tri kandidate: generala Wooda, guvernerja Low-dena in živilskega upravitelja Hooverja. Za vsakim tem kandi-datom stoje gotovi interesi. Pr-vega podpirajo jeklarski interesi, drugega železniški, tretjega pa ži-vilski. Kdo bo zmagal na konven-ciji republikanske stranke?

NOVE VESTE LJUBEZENSKI TRIKOT.

New York, N. Y. — Tukajšnje vrhovno sodišče ima opraviti z ljubezenskim trikotom, kakršne-ga še ne beležijo sodni zapiski. Profesor Karl Heldmann, oženjen in brez otrok, je v sporazumu s svojo ženo dobil v hišo krasno portoričansko dekle z imenom Marija Tereza Baco. Dekle je po-rodilo otroka in Heldmann pri-zna očetovstvo, toda on bi se rad zdaj iznebil dekleta z denarno odškodnino in obdržal otroka za svojega. Dekle pa zahteva otroka zase in iz tega varoka toži profe-sorja. Heldmannova soproga pod-pira njega v zahtevi, da otrok mora biti njun. Obe stranki na-peto pričakuje razsodbe sodi-šča.

VELIKA ZALOGA SLADKOR-JA ZAPLENJENA.

Syracuse, N. Y. — Agentje ju-stičnega departmanta so zapleni-li nekemu sladkornarju 35,000 fun-tov sladkorja, ki ga je imel shra-njenega v skladišču. Sladkor bo prodan trgovcem, da ga prodaje-jo konzumentom.

ZADNJI VIHAR JE NARAVIL ŠKODO MED DIVJAČINO.

Centerbury, Conn. — Še nikdar ni vihar napravil take škode med divjačino, kot zadnji snežni vihar, ki je drvil prek vzhodnih držav. Jerebice, prepelice in fazani so poginili, če se niso zatekli k far-marjem na dvorišča.

Neki farmer je ubil sedem lisic, ki so bile tako sestradane, da niso mogle bežati. Zajci so izgubili bo-jenost in so pribekali na dvoriš-ča farmerjev, da dobe kaj krme. Farmerji so napravili akrinje, ki so jih izpostavili in v katere so natresli zrno za divje ptice, da niso poginile lakote.

STANOVANJEKO VPRAŠANJE POSTAJA KRITICO V HAM-MONDSKEM OKRAJU.

Hammond, Ind. — V Garyju, Whitingu, South Chicagu in Ham-mondu primanjkuje stanova-nja, ker so industrija v tem okra-ju razvila. V East Chicagu ni ni bolj, kajti ena sama tovarna po-trebuje do petnajst sto delavcev, stanovanj pa ni dobili nikjer.

Inozemstvo.

Vojske čete sbežajo v Varšavi.
Varšava, Poljska. — Mesto je bilo dve noči v temi vsled stavke elektricistov. V ponedeljek so pa vojske oblasti okupirale vse elektrarne in vodovodne zgradbe in vojski so vzeli mesta stavlajo-
čih delavcev. Poljski vojski obratujejo tudi železnice v vzhodni Galiciji vsled stavke železničarjev.

Karl izvoljen glavarjem brezprstnih Habsburčanov.

Zeneva. — Zadnji petek so se zbrali v Ottenu vsi habsburški nadvojvode, ki bivajo v Švici, in so izvolili bivšega cesarja Karla glavarjem habsburške dinastije. Sklenili so tudi, da se nadvojvode lahko odpevajo svojim naslovom in postanejo navadni državljani, ako se hoče kateri vrniti v Avstrijo. Bivši nadvojvoda Friderik je vodil zborovanje.

Osem novih ministrov v italijanskem kabinetu.

Rim. — Nittijsv kabinet je bil te dni deloma preustrojen. Osem novih ministrov je bilo imenovanih. Nitti je poleg predsedstva vzel tudi ministrstvo kolonij.

Boji med Turki in zavzniki.

London. — Iz Carigrada javljajo, da se vrše ljuti boji med francoskimi, angleškimi in grškimi četami na eni strani in turškimi nacionalističnimi vstaki na drugi strani v Mali Aziji.

Denikinov general ustreljen.

London. — Iz Moskve poročajo, da je bil Denikinov general Bredov, ki je odgovoren za protizidovske pogoje v južni Rusiji, ustreljen po njegovih lastnih voljakih.

Irski narodni praznik prepovedan.

Dublin, Irsko. — Angleške oblasti namenjajo prepovedati običajne procesije po vsej Irski na dan irskega patrona sv. Patrika. Kdor ostane zunaj hiše po osmi uri zvečer, izvrši "kriminalno dejanje."

Nemci smagali pri drugem plebiscitu v Šlesvigu.

Kopenhagen, Danska. — Narodna poročila o izidu plebiscita v drugi zoni Šlesviga se glase, da imajo Nemci večino v vseh okrožjih. Iz nobenega okrožja se ne poročajo, da bi imeli Danci večino. Nemška večina je tri proti enemu.

Rusi se smejejo mirovnim zahtevam Poljakov.

Moskva, Rusija, 10. marca. — Ko so sovjetski listi objavili poluradni odgovor Poljske na mirovno ponudbo Rusije, so se Rusi vpraševali: Da li Poljski blufajo ali res hočejo to, kar zahtevajo. V splošnem izvirajo poljski pogoji smeh med ruskim ljudstvom. Poljska zahteva vse rusko ozemlje do stare poljske meje v letu 1772, dalje protektorat nad vsemi narodi bivše caristične Rusije in indirektno spremembo sovjetske vlade. Vse tri zahteve, ki so glasne točke poljskega odgovora, so direktno izzivanje Rusije na novo vojno. Čelo Maksim Gorkij, ki je še danes eden največjih pacifistov v Rusiji, se zgraža nad temi zahtevami Poljakov.

Čehoslovakijska kupuje ameriški bombaž.

Praga. — Čehoslovakijska se je posrečilo kupiti 300.000 avstrijev bombaža v Združenih državah, vsledčesar se bo opomogla tekstilna industrija na Češkem.

Nemci zalotili Francijo z hitom.

Pariz. — Nemčija je poslala Franciji toliko ovsa in ječmena, da ga je dovolj za seme za vso opustošeno pokrajino. Zda pošljejo 700 ton pesnega semena po do-
ločbah mirovne pogodbe.

Čudna politika ameriškega komisarja na Dunaju.

Dunaj. — Predsednik avstrijske vlade Renner je pred nekaj časom izrazil željo pred zavznikiški diplomati na Dunaju, da bi se Bela Kuna preskrbel potni listi, s katerim naj ubeži v Rusijo, da se tako izogne progono od strani ogrskih monarhistov, ki bi ga radi za vasko ceno dobili v pesti in usmrtili. Ameriški komisar Halstead je pa bil proti temu, češ da bi to napravilo slab vpliv v Ameriki.

Angleški ujetniki zapustili Rusijo — mnogi pa ostanejo tam.

Moskva, 8. marca. — Pravkar sem videl angleške civilne in vojne ujetnike, ki so odhajali domov. Bili so veseli prizori. Sovjetska vlada je dala Angležem na razpolago vlak z dvajsetimi vagoni, med katerimi so tudi spalnici, bolnišnice, saloni, dva obedovalna vagona in kuhinja z veliko zalogo živil. To je prvi kontingent angleških ujetnikov, ki so se vrnili domov po nedavno sklenjeni pogodbi v Kopenhagnu. V Moskvi je še okrog 200 Angležev z družinami vred, a mnogi so izjavili, da se jim tako dobro godi, da ne marajo več iti na Angleško in ponavljati tamkaj starega življenja. — (Michael Farberman.)

Sirija je proglasila neodvisnost.

London. — Iz Kaira v Egiptu poročajo "Timesu", da se je princ Feizal, sin arabskega kralja Hedžaza, proglasil za kralja v Siriji.

Beirut, Sirija. — Sirski kongres v Damasku je 8. marca razglasil neodvisnost Sirije. Arabci v Palestini, Lebanonu in severni Mezopotamiji glasujejo za neodvisnost in groze ententi, da se pridružijo turškim nacionalcem, ako vrhovni svet ne prizna njihove svobode.

Turki sežgali 3000 Armenov v cerkvah.

Alepo čez London. — V bojih s francoskimi četami v Marasu od 31. januarja do 6. februarja so Turki polili z oljem in zažgali sedem cerkva v omenjenem mestu, v katerih je bilo okrog 3000 Armenov. Vsi so poginili v plamenu. 6000 drugih Armenov je našlo smrt med bombardiranjem mesta. Maras je danes kup razvalin.

Ameriški poslanik v Varšavi — časnikarski cenzor.

Reval, Estonija. — Hugh Gibson, ameriški poslanik na Poljskem, se je postavil za cenzorja brzojavnih poročil, ki jih pošiljajo ameriški korespondenti iz baltskih držav. Nedolet tega je zavrgel poročilo Johna Claytona, poročevalca čkaške "Tribune", ki je poročal o nekih tatvinskih lastnih ameriškega Rdečega križa na Poljskem.

Angleški rudarji hočejo vseno štrajkati.

London. — Rudarska zveza, katere predlog za generalni štrajk je bil odklonjen na izrednem kongresu strokovnih unij zadnji četrtek, bo zdaj zahtevala 75 centov povišanja dnevne mzde in če zahteva ne bo sprejeta, bodo rudarji zastavkali.

DIKTATORJI V BERLINU IŠČEJO KOMPROMIS.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Pariz, 15. marca. — Ministrski predsednik Millerand je sinoči izjavil: "Vesti o dogodkih v Berlinu se niso popolne, da bi mogli že zdaj izreči mnenje o nemški kontrarevoluciji in njenih učinkih. Lahko pa rečem, da bodo zavzniki odločno stali na stališču, da se izvede versalska mirovna pogodba v polni meri, pa naj bo značaj in obsežnost revolucije kakršnakoli."

Berlin, 15. marca. — Friderik Ebert, predsednik nemške republike, ki je pobegnil iz Berlina v Drazdane in od tam v Stuttgart, je obelodanil poziv na socialiste in delavstvo vobče, da naj podpirajo staro vlado.

Nova vlada obstoji samo iz dveh možkappa in generala Luettwita. Včeraj je bilo naznanjeno, da bodo jutri imenovani drugi ministri. Kapp je ukazal zatreti glasilo socialistnih demokratov "Vorwärts", glasilo neodvisnih socialistov "Freiheit" in glasilo apartakoveev "Die Rote Fahne." Tiskarski delavci so zastavkali in vse časopise v Berlinu je vsled tega prenehalo izhajati. Stavei so že v soboto izjavili, da ne bodo stali proklamacij nove vlade. V Berlinu je pričelo primanjlo vati živeža radi stavke in hoteli so zaprli vrata. Gustav Noske, prejšnji domobranski minister, nabira čete v Saksoniji proti kontrarevolucionarjem.

republico in obsenjajo berlinski coup d'état kot zločin napram nemškemu ljudstvu.

Kopenhagen, 15. marca. — Senat v Hamburgu je obelodanil manifest, v katerem pravi, da se ne bo oziral na dekrete nove vlade v Berlinu. Vojske čete, ki so zveste Ebertovi vladi, so okupirale mestno hišo in druga javna poslopja v Hamburgu z namenom, da jih branijo pred monarhističnimi vstasi, ki se zbirajo okrog polkovnika Wagenheima v Altoni.

Vratislava (Breslau), 15. marca. — Vratislava se je pridružil novi vladi. Okrog trideset pristanev Eberta, med katerimi je tudi predsednik Philip, je bilo vrženih v ječo.

London, 15. marca. — Zavezniki so obvestili holandsko vlado, da jo bodo držali odgovorno, ako bivši kaiser pobegne v Nemčijo. Zadržne vesti iz Haaga se glase, da je Holandijska podvojila stražo okrog Amerongena, kjer se nahaja Viljem Hohenzollern; ravno tako pazijo bivšega kronprinca na otoku Wieringen. Iz Amsterdamu javljajo, da je Viljem že nekaj dni silno nervozen in neprenehoma izprašuje po novicah iz Nemčije; enako se obnaša bivši konprinca; iz tega je sklepati, da sta stari in mladi Hohenzollern vedela, kaj se pripravlja v Berlinu.

Haag, Holandija, 15. marca. — Kljub poluradnemu zagotavljanju, da nista bivši kaiser in njegovi najstarejši sin v nobeni zvezi z monarhistično vstajo v Berlinu, krožijo tukaj vesti, da so nizozemske oblasti včeraj preprečile beg prejšnjega kronprinca v Nemčijo. Že nekaj dni sta bila v Amsterdamu cepelin in hidroplan, o katerima se ne ve čigava sta. Včeraj popoldne je mostvo obeh nameravalo hitro odriniti, tedaj pa je prišel na lice mesta holandski častnik z oddelkom vojakov in zapovedal mostovu, da se ne sme ganiti z mesta. Holandske oblasti sumijo, da so nemški junckerji poslali cepelin in hidroplan, da vtihočepita bivšega kronprinca v Nemčijo.

Berlin, 15. marca. — Baron Luettwitz, poveljnik kontrarevolucionarnih čet, je izjavil dages, da je bila Ebertova vlada zato strmoglavljena, ker se ni mogla postaviti v bran ruskemu boljševizmu. General Luettwitz je dejal: "Mi smatramo varnost Ev-

rope pred boljševizmom za največjo potrebo. Anglija neče in ne more storiti ničesar proti boljševizmu, zato je dolžnost Prusije, da izvrši to nalogo, ako nam zavezniki dovolijo več kot 100.000 mož armade."

Kopenhagen, 15. marca. — "Politiken" je prejela poročilo od svojega korespondenta v Berlinu, da bo nova vlada uvedla mirovno pogodbo "v kolikor dopušča ta čast in gospodarska bodočnost Nemčije." Dalje je rekel, da nova vlada ni reakcionarna, pač pa za demokracijo; (1), toda generalni štrajk bo zatrla z železno pestjo.

Novo in jako pripravno ŠILO

Stem šilo lahko popravite dovolj komate, vrele itd. Šilo močno in dobro, hitro kot stroj, stane s vsem vred, 20 yardov drete, dve šilaviki ter navodila samo \$1.00, 6 šil samo \$5.00. Jamljamo zadovoljnost. Pripnite temu oglasu \$1.00 in pošljite nam takoj na naslov:

NOVELTY SALES CO., Dept. 305 A, Box 134, New York, N. Y.

Našim Rojakom v naznanilo!

Naznanjamo vsem onim, kateri so poslali zaboj v kateri zaboji so prišli na našo trgovino pred 17. januarjem t. l., so v LJUBLJANI ter član naše trgovine G. Leo Strukel nadalje osebno dostavlja.

Dne 25. marca odpošljemo zapetno pošiljatev s parnikom ELLINA v Jugoslavijo in dotične zabojke bo G. L. Strukel osebno dostavljal.

Torej rojaki, kateri ste namenjeni, ali imate že pripravljene zabojke v Jugoslavijo, pošljite takoj da se pridejo zabojke prepoznati, ker isti morajo biti sigurno do dne 22. marca t. l. v naši pisarni, dne 25. marca se odprejo proti naši svobodni Jugoslaviji.

Cena od funta je 14c in zaboj ne sme biti več 1000 funtov težek.

Rojaki, zapajate naši domači trdi ki in podpirajte jo, to je edino v prid našemu ljudstvu — in ne podpirajte šidov!

European Trading & Export Co.
STRUKEK & HORAK,
Glavni agent za vse linije parobrod-
nih družb.
38 Ninth Ave., cor 16 Street
Tel. Chelsea 3906 New York City.

Izvrstni Ojačevalec

Zahteve, ki jih navadno nalagamo na železce in naš prebavni sistem so v splošnem pretežavne, kar oslabuje druge dele in organe telesa. Bolnik si išče ojačevalno sredstvo, zdravilo, ki naj mu pomaga in ob enim vredi prebavne organe v delovno stanje v smislu zakona narave. Take službe se dobro zdravi s življenjem

Severa's Esorka

(preje znano kot Severov železnični grnčec), ki je zanesljiv ojačevalec za železce in ob enim čistilec črev, se priporoča oslabelem, starim in onemoglim ljudem. Zdravilna vrednost in nje snovi napravljajo to zdravilo za ZAPRTNICO, NEPREBAVNOST, OSLABELOST, ZGUBO SLASTI in za splošno oslabele in slab telesni sistem. Poskusite steklenico tega zdravila še danes. Pojdite na pot k zdravju. — Cena je 75c in \$1.50; davek 3 do 6 centov. Napredaj v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA.

Rojakom v La Salle, Ill in okolici

namnjam, da imam posel javnega notarja (Notary Public). Torej kadar potrebujete nasvete ali notarska potrdila, ali ako namenjate dobiti svoje iz domovine, pooblastila, kupne pogodbe, trževate ali druge listine, se vabljaj oglašite pri meni, vse to vam uredim proti malemu odplačilu.

Leo Zevnik, Javni notar.
LA SALLE, ILLINOIS.

Milwaukee Malt Extract

Je izdelan iz najboljših vrste ječmena in slanev drugega. Mi vam pošljemo po parocini ali eni 41 kanta in 1 unco kanele za \$2.50 ali kanta 6 in eno 12 kanele za \$15.00. Pošljite nam Money Order v vaši vrednosti.

OPOMBA: Lokarnarji, trgovci opolno; pošljite nam po zastopništvo za Milwaukee Malt Extract.

WM. KLAES INSTITUTE,
Dept. 11, Milwaukee, Wis.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2687-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODESK.

Predsednik Vincent Calhoun, podpredsednik Anton Hrist, Box 140, Cannsburg, Pa., zataeni gl. tajnik Math Turk, tajnik bolnišničnega odbora Paul Burger, zataeni gl. blagajnik Frank S. Tavchar, upravljatelj glasila Filip Godina.

FOROTNI ODESK.

John Underwood, predsednik, 400 Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenikar, Box 274, Harborton, Ohio, Jos. Rodick, Box 422, Smithton, Pa., Frank Smarak, 2806 Prusar Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODESK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Burger, predsednik, 2687-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Piotrowski, Box 428, Bridgeville, Pa.

ANTON RADISK, Box 73, Wick Haven, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šolar, Box 104, Green, Kans., za jugoslov. Leo Kubar, Box 248, Gilbert, Minn., za avstrijsko.

Nadzorni odbor.

Matt Petrović, predsednik, 15217 Waterloo Rd., Collingwood, Ohio, Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn., Jos. Kalan, 1007 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincent Calhoun, John Underwood in Matt Petrović.

Združiteni odbor.

FREDSBEDIK: Frank Alst, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Trifaj, Box 161, Lawrence, Pa.

John Owen, 242 Englewood, Detroit, Mich.

Jos. Skuk, 1101 E. 83. St., Cleveland, Ohio.

Mary Udevit, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jos. Zavrtanik.

Iskarp. 17. junja 1907
v Zlati Illinois.

POZOR! — Korespondenci v gl. odboru, ki delajo v glavnem uradu, so vrši tabele VSA FISHA, ki se nanašajo na pogoje gl. predsedstva na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPONE na naslov: Bolniški tajništvo S. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vsebo na naslov: Tajništvo S. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pošiljke glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru so naj pošiljajo M. Petroviću, predsedniku nadzornega odbora, tiger naslov je spregaj.

Vsi pripravi na gl. poradni odbor so naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 400 Hay Street, Springfield, Ill.

Vse prihodke proti sredstvom glasilo so naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namena, agenci, naročila in spisi vse, kar je v zvezi s glavnim jednoto, naj se pošiljajo na naslov: "Prosveta", 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

RESNICA je, da mnogi ne vedo, kje bi mogli biti najceneje, najhitreje in najizvrševnejše postopovali tako glede DENARNIH POŠILJATEV, kakor tudi FOTOVANJA v stare domovine, — in

RESNICA je, da so vse to doseči pri vsostrežnem priznanju in pod državnim nadzorstvom se najhujših kazni trditi.

EMIL KISS,
katera še nad dvajset let pošilja našim ljudem denar v stare domovine in ima vedno najvišje cene.

Denarne cene so sedaj zelo natančne, vedno česar mi lahko ni mogoče oglašati. Pripravljeni pa bodite, da boste dobili na svoj denar VEDNO najvišjo vrednost.

POTNIKOM SE PRESKRBE VSA URADNA DOVOLJENJA ZA POTOVANJE BREZPLAČNO!

VSAKO PO TEJ TVRDKI IZVRŠENO DELO JE POPOLNOMA GARANTIRANO!

Za vsa potrebna pojasnila obrnite se na:
EMIL KISS, BANKER.
133 Second Ave., cor. 8th St., New York, N. Y.

SPREJEMA HRANILNE VLOGE IN PLAČA 4% OBRESTI!

DENAR V STAREM KRAJU IZPLAČAN

Š tem dajemo naznanje, da smo ravno kar prejeli vnet od PRVE HRVATSKE AGENCIJE ZA ZAPOSLOVANJE, da je vse denar izplačan. Potrdila razpisujemo praviloma pošiljateljcem.

Vred potokov, katero so bile nastale vsled izplačevanja, je NEMETH STATE BANKA poslala s svojo uradnike v Evropo. Ti naj pa preskrbe, da se bodo denar točno izplačeval, ter sedaj se vsake pošiljatelj točno izplača.

Pošljite denar potom vaše banke, ako želite, da ga točno prejemo vaši v stari domovini.

Pošljamo denar na hranilne vloge v vsako banko ali hranilnico v Jugoslavijo, ter vam preskrbimo hranilno knjižico brez vsake troška.

Pošljite denar tudi hrvaško. Hrvaški stane 2.50 dolarja. Pošljite denar hitro. Vrednost kronam raste.

1000 KRON ZA \$10.00

PRODAJAMO TUDI PAROBRODNE LISTKE
na vse črte. Preskrbimo našim potnikom vse potrebne potne listine. Odpravimo na vse črte, ki so nam bolj, preko Evrope, Dubrovnika, Bazele itd. Predno se potuje na potovanje pošljite nam se pojasniti.

NEMETH STATE BANK
John Nemeth predsednik.

GLAVNI STAN: 10 E. 2nd STREET.
PODRUŽNICA: 1597—2nd AVENUE.
NEW YORK, N. Y.

POZOR NAROČNIK!
Za oglaš se odgovorni le oglaševalci sami. Mi ne sprejemamo do njih nobene odgovornosti. Vsak, kdor kaj kupi iz oglasov in če mu ni všeč, naj sam sebi pripiše. Vse odgovornosti in posledice naj nosi vsak sam. Upravištvost lista Crawford Ave., Chicago, Ill.

ČE SE ZANIMATE za svetovne dogodke, delavski položaj, dogodke v stari domovini in Ameriki in vam je potekla naročnina, je obnovite nemudoma, da vam bo list še vbodoče redno dostavljen.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Lepoglavske 'grozote'. Na Hrvatskem je vzbudila veliko senzacijo brošura Rudolfa Hercigojca: "Lepoglavske vampiri", v kateri slika Hercigojca, ki je bil sam priča in žrtve Sabana, podrobno vse strahote, ki so se dogajale v tej hiši.

Naše notranje ministarstvo je, potem ko so izšla Hercigojeva razkritja o Lepoglavi, objavilo v "Službenih Novinah" da bo določilo komisijo, ki bo vse te zločine Sabana et consortes preiskala. Na podlagi te preiskave bodo prešli ti neljudje tudi za služeno kazen.

Obupni položaj delavcev sušilcev ljubljanskega barja. Prejeli smo: Delavec, sileli barja, komaj se živitarimo. Draginja je narasla tako, da nam pri sedanjih plačah nikakor ni več mogoče živeti. Gospoda seveda sedi vsak dan pri čaši vina, ker ima vsega v izobilju. Hrana in kruh sta se podražila štirinajsturno za 31 K, naše plače pa se niso zvišale niti za vinar. Vprašamo sedaj: Ali ne bi bilo pravično, da se nam plače zvišajo za toliko, za kolikor moramo mi plačevati za hrano in kruh višje cene? Ali naši gospodje res ne znajo računati? Ali ne vedo tudi, da si moramo mi sami nabavljati poleg vsega še obleko in obuvanje? Bosi smo in gol, o kakih draginskih dokladah pa ni duha ne sluha. Naši gospodje predstojniki jih pa dobivajo. In pri vsem tem se ne zavedajo, da tudi oni ne bi mogli več igrati kavalirjev, če bi delavce ne delali. Hodijo sicer pridno v cerkev neč se clovekoljubja, ali delavca bi vseeno najraje utopili v žlici vode. Taki so vsi klerikale! Niti tega ne čujejo priznati, da smo delavci upravičeni v oglede narasle draginje zahtevati višje plače! Nasproti! Celotno groze nam z odpuštom iz službe, "če nam ni več po volji." Oglasili smo se na tem mestu zato, da merodajne naše gospode ponovno opozorimo na krivico, ki se nam godi in da naša javnost izve, kako skrb se posveča dobrobiti za delavstvo.

Ribišnica zadruga na Ohridskem jezeru. Ribiči iz okolice O-

THINGS THAT NEVER HAPPEN

By GENE BYRNES

NEKAJ, KAR SE NIKDAR NE ZGODI.

Vaš račun sem dobil danes zjutraj in istega tudi takoj plačam. Vsota ni nič pretirana za vaše usluge, ki ste mi jih izkazali, akoravno jaz pri tem izgubim precej denarja.

hridskega jezera, ki je jako bogato najbolj rib, so osnovali novo ribiško zadrugo. Zadruga bo zgradila tovarno za konzerviranje rib, kakor tudi delavnico za pletenje ribiških mrež in košev. Zadruga zahteva od vlade, da ji da jezero v zakup ter je pripravljena odstopiti za to vladni 20 odstot čistega dobička. Na ta način bi imela država od Ohridskega jezera 600.000 dinarjev več dohodkov nego jih je imela doslej.

Čehoslovski konzulat v Trstu Italijansko kraljevo ministarstvo za zunanje zadeve in generalni civilni komisariat za Primorje sta dovolila polkovniku Janu Šebi, bivšemu čehoslovskemu vojaškemu zastopniku v Rimu, izvrševanje funkcije generalnega konzula čehoslovške republike v Trstu.

Umetni sladkor "saharin" je utihotapil brez carine čez mejo v

našo državo trgovci Hache v Splitu. Saharina je bila 72 kg v vrednosti okoli 300.000 K. Zaplenili so ga pri nekem trgovcu v Leitersbergu pri Mariboru.

V okolici Maribora se dogaja dan za dnem v različnih krajih vlomi, kraje in slično; gre za delovanje dobro organiziranih tatov. Orožništvo se je posrečilo priti taki družbi na sled.

Bivši poslanec Wolf obtožen veleizdaje. Kakor javlja "Bohemia", je bila uvedena proti bivšemu poslanecu Wolfu radi govora, ki ga je imel na neki dunajski skupščini, preiskava radi veleizdaje in motenja javnega reda.

Podraženje tobaka. V skladu z odlokom upravnega odbora monopolne uprave z dne 12. januarja 1920, št. 403 in odobrenja finančnega ministarstva z dne 19. januarja 1920, št. 180 se bo od 20. februarja t. l. dalje prodajal cig-

retni tobak, tobak za pipe in cigarete za približno 10-20 odst. dražje, kakor doslej. Najfinjši turški tobak, ki je stal doslej 48 K 100 g. bo stal 52 K. fini turški tobak zavojček po 25 gr. 6 K, doslej 5 K, fini hercegovski zavojček po 25 gr. 5 K (doslej 4 K.) srednjefini turški zavojček po 25 gr. 1 K 80 vin, (doslej 1 K 60 vin.) domači tobak za pipe 25 gr. 80 vin., cigarete bodo stale, in sicer egiptovske 60 vin, komad, dame 28 vin, komad, športke 24 vin, komad, ograke 10 v. komad itd.

Prof. dr. Kozina je prestopil v pravoslavno vero. Poročajo nam iz Beograda, da je februarja v Beogradu prestopil ljubljanski profesor dr. Kozina v pravoslavno vero. Verske obrede pri prestopu je izvršil prota N. Trifunović.

POTREBUJEMO

delavce za delo v tovarni za izdelovanje opeke. Dobra plača in stalno delo. Izvrstno delovno stanje. Oglasite pri

Midland Terra Cotta Co.,

W. 16th St. and So. 52nd Ave.,

Cicero, Ill.

POTREBUJEMO

delavce, moške in ženske

za delo pri:

WESTERN FELT WORKS,

4115 Ogden Ave.,

blizu Crawford in 22. ceste,

Chicago, Ill.

ŽELIM, DA SE MI OGLASI

moj brat Jožef Pepelnak, za njega bi rad izvedel njegov brat iz starega kraja, lahko mu pa tudi sam piše na ta naslov: Martin Pepelnak, franzenka Kraljevi 37 pol-polk, Radgona, Jugoslavija. Ali pa meni svojem bratu Viktor Pepelnak, City Sanatorium 17th St. and 25th Ave., Rock Island, Ill.

SVOJE ROJAKE ZDAJ ZOPET LAHKO DOBITE V AMERIKO.

Priseljeniške postave ostanejo še zmeraj v veljavi kot pred vojno. Svoje rodbino lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navodila, kako dobite v kraju potne liste. Pišite, ali se pa osebno obrnite na znanega rojaka Matijo Skender, Javnega Notarja, 5227 Buttler Street, Pittsburgh, Pa. On vam bo stvar uredil in pojasnil. (Adv.)

FRANK PENGAL

je ravnokar prejel veliko zalogo čevljev in raznega obuvanja za moške, ženske in otroke. Obiščite moje prodajalno in prepričali se boste o dobrem blagu. Cene smerne. Postrežba točna. Oglasite se pri meni.

ELLY, MINN.

POZOR! ŽENE, DEKLETA IN STARIŠI.

Mi imamo primerno lahko tovarniško delo za vašo hčer v krasno zdravstveno in varno vrejeni tovarni.

Skoro vse delo je le prebiranje in pregledovanje izdelanega blaga in se lahko opravlja sedeč, poleg svojih prijateljic in zaslužite dobro plačo in v tem času boste tudi zadovoljni z našim delom. Tedenko dajemo tudi bonus boljšim delavkam. Delavne ure so od 8 ure v jutro do 4:30 popoldne. Torej ako je vaša hči brez dela in mislite, da bi veljalo ji preskrbeti prostor, jo pošljite k nam, gotovo bode zadovoljna z delom in prostorom.

Oglasite se pri:

**STEWART-WARNER
SPEEDOMETER CORP.,**

1828 Diversey Parkway, Chicago, Ill.

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO

navadne delavce za stalno delo: dobra plača, kdor hoče delati pri nas za:

pakiranje, samokolničarje, pomočnike pri strojih, zlaganje in prebiranje, prati okna, voditi elevator, pometati, razlagati iz vozov.

Vsa ta in še mnogo drugih del se dobi pri nas, kdor ima le količnik skušnje za delo.

Tovarna je v bližini Clybourn, Ashland in Belmont poulične kare.

Oglasite se v Employment uradu med 8 ure zjutraj pa do 4:30 popoldne.

Torej oglasite se pri:

STEWART-WARNER SPEEDOMETER CORP.

1828 Diversey Parkway,

Chicago, Ill.

DEKLETA

potrebujemo za delo pri Funtapresah. Dnevno delo in od kosa. 44 ur dela v tednu. Delavke od kosa zaslužijo od \$20 do \$30 tedensko.

H. G. SOAL COMPANY,

4410 Ravenswood Ave., Chicago.

POTREBUJEMO

dekleta za učenje pri živanju rokavice: tudi se učene sprejmejo za delo pri življenju stroju za gonilno silo. Dobra plača.

HEINERDRATH GLOVE CO.

2001 Elston Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

Dekleta za nočno in dnevno delo. Nočno plačamo ob začetku \$18.00 na teden, dnevno po \$16 na teden. Od kosa zaslužijo \$23. Delo stalno. Oglasite se pri:

INSULATED WIRE & CABLE CO.,

954 West 21st St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

zavijalce in delavce

pri zalogi papirja.

Oglasite se pri:

ACKERMAN QUICKLEY

PRINTING CO.

729 W. Van Buren St.

Chicago.

POTREBUJEMO

DELAVCE za delo

v livarni. Najvišja plača.

Oglasite se pri:

STROMBERG MOTOR CO.

64 E. 25th Street,

Chicago, Ill.

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO SAMOKOLNIČARJE V SKLADIŠČU.

Delavce in Nakladalce.

Šurno delo, plača po 49 $\frac{1}{2}$ c na uro

Oglasite se:

JOHN A. GAUGER CO.,
1444 W. 22nd St., Chicago, Ill.

GOODYEAR'S TOVARNA

se bodo zelo povečala in valed tega daje veliko priliko

za uposlitev veliko večje število raznih delavcev. Potrebujemo tudi 200 delavcev za delo na yardu, in vseh vrst strojnike in učene delavce se potrebuje.

DOBRA PLAČA,

STALNO DELO.

Prijazno delovno stanje,

prilika za učenje,

Nobenih delavskih nerednosti.

Priglasite se takoj za delo v

Employment uradu

THE GOODYEAR TIRE AND RUBBER COMPANY,

Akron, Ohio.

POTREBUJEMO MIZARJE

za izdelovanje stolov itd. Pridite pripravljeni za delo, dobra plača.

ARTISTIC PARLOR

FURNITURE CO.

2816-36 W. Grand Ave.,

Chicago.

ŽENE IN DEKLETA.

Delo dobi 25 ženska za pakiranje blaga v tovarni. Najraje one, ki žive v bližini tovarne. Oglasite se:

JEWEL TEA CO., Inc.

3922 Winchester Av. 5th floor.

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

Ženske za lahko tovarniško delo. Dobra plača ob začetku, prilika za napredek. Oglasite se pri:

M. LINKMAN & COMPANY

327 N. Wells St., 5th Floor

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

punčpres-operatorice za delo pri strojih. Oglasite se pri:

H. A. SOAL CO.,

4410 Ravenswood ave.

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

dekleta za splošno delo v pekarni. Nobene skušnje se ne zahteva. Delo po dnevu. Oglasite se pri:

1007 W. Congress St., Chicago.

POTREBUJEMO

izučene delavce za lotanje kanv za mleko in sladoled. Stalno delo, dobra plača.

STURGIS & BURN MFG. CO.,

Melrose Park, Ill.

POTREBUJEMO

(Die Setters in električne "Spot Welders". Stalno delo, dobra plača.

STURGIS & BURN MFG. CO.,

Melrose Park, Ill.

POTOP.

Zgodovinski
"roman".

Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

"Mi živimo v uboštvi in ta denar je darovan v čast najsvetejši Devici," odvrne Melečki, najstarejši izmed navzočih menihov, bivši vojak. "Če bi si tudi hoteli kupiti z njimi varnost, kdo nam more biti porok, da ostane sovražnik mož-beseda ter ne poseže za grabežljivo roko pa darovih, svetih oblačil ter ne pobere cerkvenega orodja? Ali je mogoče zaupati lažnjivcem?"

"Brez provincijala, kateremu smo dolžni pokorščino, ne moremo ničesar skleniti," reče oče Dobroš.

A duhovnik Tomieki doda:

"Ovžna ni naša stvar, torej čimno, kaj poreko oni vitezi, ki so prihiteli pod krila svete božje Porodnice v samostan."

Op' teh besedah se oči vseh obrnejo na gospoda Zamojskega, najstarejšega po letih in najveljavnejšega v družbi. Ta pa vstane in reče:

"Tu pojde za vašo usodo, velečastiti očetje. Primerjajte torej moč sovražnika z močjo, katero mu lahko naproti postavite ter ravnajte se, kakor vas je volja. Kaj naj vam mi gostje svetujemo? Ker pa nas, velečastiti očetje, le po svetih vprašate, odgovorim, naj ostane, dokler nas sila k temu ne primora, prav daleč od nas vsaka misel na to, da bi se podali. Velika sramota bi bila od nas vsaka misel na to, da bi se podali. Velika sramota bi bila za nas, ko bi verjeli tem besedam ter si kupovali s sramotnim podanstvom nezanesljivi mir od verolomnega sovražnika. Po lastnem nagibu smo zbežali semkaj z ženami in otroci in z vami živeti in, če Bog hoče, tudi z vami umreti. Gotovo je to bolje za nas nego sprejeti sramotno sužnjost, ali zreti na oskrumbe svetlišča ... Gotovo pride tudi presveta Mati, ki je navdahnula naša srca z željo po brambli, na pomoč pobožnim naporom svojih služabnikov, ter nas odpre pri našem delu ..."

Mečnik umolkne. Navzoči so se premišljevali nekaj časa njegove besede. Le Kmitic, kakor je bil inavajen, ni premišljeval, marveč skočil ter pritisnil roko starega moža k svojim ustom. Ta pritrjeval je dobro vpilval na vse in vsakdo je smatral njegovo vneto kot dobro znamenje, in želja po obrambi je narasčala ter prevzela srca vseh. Med tem je sledila še druga napoved. Za sobinim oknom se je začel nepričakovno trepetati in star glas beračice Konstantije, ki je pela pobožno pesem:

"Zamán mi groziš lutrovec strogi, zamán zoveš vragove na pomoč zamán požigaš in kri prelivaš, mene ne zmagáš!

Ko bi sém prišlo na tisoč poganov, kakor na zmajih vojska letéča, nič ne opravijo meč, ogenj, vojniki, jaz zmagam!"

"Evo napoved," reče prednik. "Gospod nam napoveduje zmago po ustih te stare beračice. Branimo se, bratje, ker takšne pomoči še obleženi nikdar niso imeli, kakoršno bo imela Jasna Gorra."

"Z veseljem žrtvujemo svoje življenje!" zakliče Peter Črnečki.

"Ne zaupajmo figamozen! Ne zaupajmo krivovercem, niti onim katoličanom, ki so stopili v satanovo službo," kličejo drugi ter ne pusté k besedi onih, ki so hoteli ugovarjati.

Sklenili pa so, poslati dva meniha k Vreščeviču z naznanilom da ostanejo vrata zaprta; v služboj obloge pa se bodo menihi branili, k čemu jim daje pravico kraljevo pismo.

O tej priliki naj tudi pokorno prosita poslance Vreščeviča, naj odstopi od svoje nakane, ali vsaj odloči oblogo do tega časa, dokler ne dospe semkaj Teofil Bronevski, provincijal njih redú, ki se je nahajal v tem hipu v Sleziji.

Poslanca, oče Benedikt Zeračevski in Marcel Tomieki, odideta iz trdnjave, ostali pa so ju pričakovali s trepetajočim srcem v sobi. Menihi, nevajene na vojno, je prevzel strah pri misli, da je odbila ura, ko je treba izbirati med dolžnostjo ter jezo in maščevanjem sovražnika.

Ni še preteklo pol ure, ko se vrneta meniha ter stopita s pobešenimi glavami in potrtih obrazov pred posvetujoče. Molče izročila Kordeckemu novo Vreščevičevo pismo. To je vzame iz njunih rok ter je glasno prečita. Bilo je načrtanih osem točk pogodbe, pod katerimi je pozval Vreščevič menihe, naj mu prepusté samostan.

Ko je končal čitanje, je zri prednik dolgo v lica navzočih; naposled reče s svečanim glasom: "V imenu Očeta, Sina in svetega Duha! V imenu najčistejše Device! Na obzidje, dragi bratje!"

Trenutek pozneje je razsvetlil jasni plamen vzhajajočega sonca. Vreščevič je zaukazal zapaliti stavbe pri cerkvi svete Barbare. Požar je zagrmel stara poslopja in vsak hip narasčal. Kmalu so se valili stebri rdečastega dima proti nebu, sredi katerih so se lesketali iskroči ognjeni jeziki. Na podjed se razlije po obalkih rdeča zarja.

Pri blisku ognja se je lahko videlo oddelke jezdecov, švigajoče urno smertitja. Vojaška svojvoljnost se je pričela. Jezdci so gonili iz hlevov živino, ki je presunljivo mukala ter bežala iz kota v kot; ovce pa so kar slepo silile v ogenj.